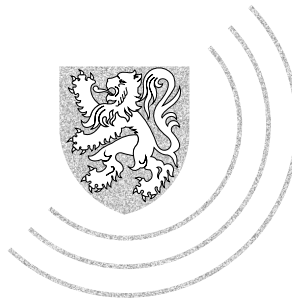

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **461** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 25 maart 2010 (2009-2010)

Gedachtewisseling

met de Vlaamse Landmaatschappij
over het Vlaamse plattelandsbeleid

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door mevrouw Els Robeyns

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heer Karlos Callens, mevrouw Lydia Peeters;
de heer John Crombez, mevrouw Els Robeyns;
de heer Mark Demesmaeker, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Marc Vanden Bussche;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heer Bart Tommelein, mevrouw Mercedes Van Volcem;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heren Matthias Diependaele, Jan Peumans;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door de heer Paul Van der Sluys.....	4
1.	Een terugblik.....	4
2.	Bestuurlijke organisatie	4
3.	Rol van de VLM.....	5
4.	Interbestuurlijk Plattelandsoverleg	5
5.	Het Vlaamse plattelandsbeleidsplan	5
II.	Uiteenzetting door mevrouw Siegi Absillis.....	6
1.	Spoor 1: beleidsmatig	6
1.1.	IPO-adviezen	7
2.	Spoor 2: projectmatig – Vlaams niveau	7
3.	Spoor 3: ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten.....	8
3.1.	De Merode: prinsheerlijk platteland	9
III.	Bespreking	9
1.	Algemene beschouwingen.....	9
2.	IPO.....	9
3.	Plattelandsfonds	10
4.	De Merode – Gooik	12
5.	Verdoken armoede.....	13
6.	Landbouwwegen	13
7.	PDPO.....	13
8.	Onderwijs op het platteland.....	14
9.	Windturbines op het platteland	14
	Gebruikte afkortingen	15

Op 10 maart 2010 organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een gedachtewisseling met de heer Paul Van der Sluys, afdelingshoofd Platteland en mevrouw Siegi Absillis, hoofd van de dienst Geïntegreerd Plattelandsbeleid en Advisering van de Vlaamse Landmaatschappij over het plattelandsbeleid.

I. UITEENZETTING DOOR DE HEER PAUL VAN DER SLUYS

Het plattelandsbeleid is een jong beleidsveld, met vooral aandacht voor de integrale kwaliteit en de kansen in Vlaanderen als groen stedengewest.

De heer *Paul Van der Sluys* geeft toelichting bij de bestuurlijke organisatie van het plattelandsbeleid en de rol van de Vlaamse Landmaatschappij.

1. Een terugblik

Plattelandsontwikkeling bestaat al lang en is vooral in enkele regio's zoals Westhoek, Pajottenland en Meetjesland van onderuit tot stand gekomen en op regionaal niveau uitgewerkt en wordt al enkele decennia opgenomen door stakeholders als samenlevingsopbouw en de landelijke beweging.

Het plattelandsbeleid op Vlaams niveau kwam in een stroomversnelling toen eind de jaren negentig de tweede landbouwconferentie werd georganiseerd, met als titel 'Voor een Vlaams plattelandsbeleid'. Dat heeft geleid tot een bewustzijn om iets te doen met het plattelandsbeleid. Toen kwam ook de tweede pijler van het Europees landbouwbeleid tot stand, wat is uitgemond in een eerste Vlaamse Programma voor Plattelandsontwikkeling 2000-2006. Naast belangrijke incentives voor landbouw, kwamen ook mogelijkheden tot stand voor een geïntegreerd plattelandsbeleid. Dat is ondertussen verder uitgewerkt in een tweede Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013.

Begin jaren negentig werd op Vlaams niveau ook een eerste stap gezet om een beleidsnota inzake plattelandsbeleid uit te werken, met als kernwoorden: geïntegreerd, gebiedsgericht en gedifferentieerd. Gebiedsgericht betekent gericht op de regio's, gedifferentieerd betekent op maat van elk gebied en geïntegreerd betekent bestuurs- en beleidsdomeinoverschrijdend.

In 2004 kreeg een Vlaams minister voor het eerst de expliciete bevoegdheid inzake plattelandsbeleid en ook in deze legislatuur heeft de minister-president de bevoegdheid Plattelandsbeleid.

In 2005 werden het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg en een afdeling Platteland binnen de VLM opgestart. In opdracht van de minister werd vorig jaar een visiedocument 'Naar een Vlaams plattelandsbeleidsplan' opgemaakt.

2. Bestuurlijke organisatie

Naast de Vlaamse Regering en de minister bevoegd voor Plattelandsbeleid formuleert het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg beleidsaanbevelingen voor de minister en de Vlaamse Regering. De Vlaamse Landmaatschappij heeft de opdracht gekregen om het plattelandsbeleid te ondersteunen, het beleid voor te bereiden en een deel van de beleidsuitvoering te doen. De VLM is een extern verzelfstandigd agentschap dat opdrachten heeft inzake plattelandsbeleid en -ontwikkeling, maar ook inzake landelijke inrichting, Vlaamse Grondbank, beheerovereenkomsten en de Mestbank. Deze taken sporen voor een belangrijk deel samen en kunnen elkaar ondersteunen en versterken. Vandaar het belang van 'Samen investeren in de open ruimte', wat zowel staat voor bestuurs- als voor beleidsdomeinoverschrijdend werken, in samenspraak met de doelgroepen op het terrein.

Daarnaast hebben in het plattelandsbeleid ook de provincies en de gemeenten een belangrijke rol gekregen. De provincies hebben de regie over het plattelandsbeleid in hun provincie en werken via een eigen provinciaal plattelandsbeleidsplan en provinciale plattelandsprojecten mee aan het plattelandsbeleid. De gemeenten hebben zelf, of in samenwerking met andere gemeenten, de belangrijke taak om een plattelandsbeleid uit te werken, waarvoor zij ook een beroep kunnen doen op de provincies en de Vlaamse overheid, onder andere door subsidies. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSg) werkt heel nauw samen met zowel de provinciale als de Vlaamse overheid. Ten slotte zijn er ook nog de partners en stakeholders waarmee wordt samengewerkt.

3. Rol van de VLM

Inzake beleidsondersteuning zorgt de VLM voor het faciliteren en ondersteunen van het Vlaamse plattelandsbeleid, wat zich onder andere uit in het ontwikkelen van beleidsideeën, het beantwoorden van maatschappelijke vragen en het voorbereiden van een decreet voor een Vlaams plattelandsfonds. Daarnaast neemt de VLM het inhoudelijk secretariaat van het IPO waar en wordt het plattelandsbeleidsplan opgemaakt en zal het actieprogramma gecoördineerd en verder uitgewerkt worden.

Inzake beleidsuitvoering speelt de VLM een rol in het kader van PDPO, in eerste instantie als beheersdienst voor as 3 en as 4. Maar er is ook een rol in het kader van as 2, met name de beheerovereenkomsten inzake agromilieumaatregelen. Op vraag van de minister-president en in samenwerking met lokale partners staat de VLM in voor de voorbereiding van Vlaamse plattelandsinitiatieven en worden gebiedsgerichte projecten uitgevoerd, die uiteraard sterk gelinkt zijn aan de andere kernactiviteiten landinrichting, ruilverkaveling en natuurinrichting. Maar ook op vraag van andere overheden worden opdrachten uitgevoerd.

4. Interbestuurlijk Plattelandsoverleg

Op de website www.ipo-online.be kan alle informatie over thema's en aanbevelingen worden gevonden, maar ook alle gegevens over horizontale plattelandsinitiatieven die vanuit het IPO groeien, studiedagen en dergelijke.

Doelstelling van het IPO is om, in samenwerking met alle partners, te komen tot een duurzame ontwikkeling van het Vlaamse platteland in onze sterk verstedelijkte context. Dat gebeurt interbestuurlijk, via de gemeenten, provincies en Vlaamse overheid en beleidsdomeinoverschrijdend. Alle krachten worden gebundeld, wat betekent dat zowel deskundigen, ambtenaren als middenveldorganisaties betrokken zijn.

Interbestuurlijke en sectoroverschrijdende knelpunten en ontwikkelingen op het platteland worden besproken. Op die manier komen beleidsadviezen, studies, pilootprojecten, workshops en publicaties aan bod.

In de structuur van het IPO staat bovenaan het bestuurlijk overleg, waarin de negen Vlaamse ministers zijn vertegenwoordigd, naast de provincies en de gemeenten met telkens vijf vertegenwoordigers. Daarnaast is er een kerngroep, een soort dagelijks bestuur, dat de vergaderingen van het bestuurlijk overleg voorbereidt. In de themagroepen gebeurt het voorbereidende werk van onder meer beleidsaanbevelingen. Deze themagroepen worden samengesteld vanuit een virtuele IPO-raad, waarin alle geïnteresseerden en betrokkenen zitting hebben, die naargelang het thema kunnen deelnemen aan een themagroep.

5. Het Vlaamse plattelandsbeleidsplan

Er wordt gewerkt op drie sporen: signaleren en bespreekbaar maken van plattelandstema's en hiaten in het beleid, opzetten van horizontale projectinitiatieven en ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten.

In het visiedocument ‘Naar een Vlaams plattelandsbeleidsplan’ worden een aantal algemene doelstellingen geformuleerd. Ten eerste zal een beleidskader aangereikt worden via evaluatie – onder andere van PDPO II –, de definitie en selectiestrategie van de doelstellingen van het plattelandsbeleid en de financiering. Ten tweede zal de lokale bestuurs- en financiële kracht afgestemd worden op de verantwoordelijkheden en taken via een IPO-themagroep rond bestuurskracht en het stimuleren van intergemeentelijke samenwerking. Een derde doelstelling betreft het opvolgen van de ontwikkelingen op het platteland en rapportering hierover, onder andere via het oprichten van een ‘kenniscel Platteland’. Ten vierde worden de plattelandsactoren gestimuleerd om samen te werken, wat gebeurt via de IPO-werking, het organiseren van kennis- en ervaringsuitwisseling en het ondersteunen van overleg en samenwerking tussen bewonersinitiatieven. Vijfde doelstelling is het zichtbaar maken en communiceren over een herkenbaar platteland, wat in het verleden gebeurde via de ‘Maand van het platteland’, en via gerichte communicatie gebeuren allerlei sensibiliseringscampagnes. De zesde algemene doelstelling betreft het coördineren van gebiedsgerichte projecten op het platteland die het lokale belang overstijgen.

In het visiedocument zijn ook een hele reeks thematische doelstellingen opgenomen, waarbij vooral beleidsbruggen gebouwd worden.

II. UITEENZETTING DOOR MEVROUW SIEGI ABSILLIS

1. Spoor 1: beleidsmatig

Het plattelandsbeleid loopt over drie sporen. Het eerste spoor is een beleidsmatig spoor dat plattelandsthema’s en hiaten in het beleid wil signaleren en bespreekbaar maken. Dat gebeurt door het Vlaams plattelandsbeleidsplan verder uit te werken. In de visienota ‘Naar een Vlaams plattelandsbeleidsplan’ is een aanzet van actieprogramma opgenomen. Er moet nog gekeken worden welke acties op korte of lange termijn haalbaar zijn, in afstemming met de beschikbare middelen. Het verder concretiseren van het actieprogramma staat op de agenda voor deze legislatuur.

In de beleidsnota van de minister-president staat dat een aantal acties prioritair zijn. Veel van die acties betreffen het aanreiken van een beleidskader, te beginnen met een omschrijving van het platteland. Daarvoor zal begin april een onderzoek starten, waarvoor 80.000 euro is uitgetrokken, en in augustus zullen waarschijnlijk de resultaten beschikbaar zijn.

Inzake de financiering heeft de VLM de opdracht gekregen om een ontwerp van decreet voor een plattelandsfonds op te maken. De VLM zal zich hiervoor laten bijstaan door bestuurskundige expertise, waarvoor 60.000 euro is ingeschreven.

De evaluatie van PDPO, as 3 en LEADER, is eveneens een prioriteit. Dat gebeurt enerzijds met het oog op het ‘finetunen’ van de huidige programmaperiode, maar vooral met het oog op de voorbereiding van PDPO III.

Daarnaast is het bekijken van de bestuurskracht van de plattelandsgemeenten eveneens een prioriteit van de beleidsnota. Dat gebeurt via de opmaak van het decreet over de oprichting van het plattelandsfonds, maar er is ook een IPO-themagroep opgericht die de mogelijkheden bekijkt om de bestuurskracht van de plattelandsgemeenten te verhogen.

Voor de IPO-werking wordt jaarlijks ongeveer 100.000 euro ingeschreven. Het IPO deelt adviezen mee aan de Vlaamse Regering. Die adviezen worden niet als een eindpunt beschouwd, IPO wil fungeren als motor voor de uitvoering van het beleid.

1.1. IPO-adviezen

Het IPO heeft de voorbije jaren een aantal adviezen afgewerkt. Inzake de kwaliteit en bereikbaarheid van voorzieningen werd een advies geformuleerd over voorzieningen voor dagelijkse behoeften. Delen hiervan zijn opgenomen in projectmogelijkheden voor PDPO en doelstelling 2 van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Het advies over welzijn en gezin werd vertaald naar een projectoproep ‘dorpsnetwerken voor zorg in een rurale omgeving’ (ZORO). Het advies over de hoeveuwinkels is voorlopig nog niet opgenomen in het beleid. Het advies over provinciale kwaliteitskamers voor bouw- en infrastructuurprojecten heeft ertoe geleid dat in elke provincie kwaliteitskamers operationeel zijn. Voor de logiesbedrijven werd de wetgeving aangepast en het advies over lokaal woonbeleid werd gedeeltelijk opgenomen in het beleid.

Er zijn binnen IPO ook heel wat lopende thema's. Op het einde van de vorige legislatuur werden nog heel wat nieuwe thema's opgestart. Dat maakt dat het bestuurlijk overleg vier keer per jaar zal samenkomen in plaats van twee keer, dus de IPO-werking schakelt een versnelling hoger.

Prioritair op de agenda staat de lokale bestuurskracht. Andere lopende thema's handelen over mobiliteit – in de eerste fase gefocust op het oneigenlijk gebruik van lokale wegen type III in het landelijk gebied –, lawaaierige recreatiesporten – quads en paramotoren –, stilte en rust als collectieve waarde, regulier onderhoud van landschappelijke en recreatieve infrastructuur en ruimtelijke transformaties van het agrarisch bedrijvenlandschap – hergebruik van gebouwen op het platteland, agrarische architectuur en erf woningen.

2. Spoor 2: projectmatig – Vlaams niveau

Het beleidsmatige spoor en de projectmatige sporen staan natuurlijk niet los van elkaar. Er is vandaag al een wisselwerking, maar het is de bedoeling om die in de toekomst nog te versterken.

Het tweede spoor behelst het opzetten van horizontale projectinitiatieven op Vlaams niveau. Tot nu toe werden projecten afgewerkt voor ongeveer 1 miljoen euro. Het gaat dan om: het ontwerp en de realisatie van busschuilhuisjes, hoppelteelt, glastuinbouw, ‘Dorp met toekomst’, ‘DORP inZICHT’, economische en sociaal-maatschappelijke analyse van de paardenhouderij, hoeveproducten en buurtwinkels. Deze projecten richten zich voornamelijk op het bottom-upkarakter van het plattelandsbeleid. Bijvoorbeeld in het kader van de busschuilhuisjes ging het niet zozeer om het ontwerp en de realisatie op zich, maar wel om de participatieve methodiek waarmee het ontwerp en de realisatie tot stand kwamen.

Voor de buurtwinkels werden twee projectoproepen gelanceerd, die geleid hebben tot acht gerealiseerde projecten. Op basis daarvan werd een praktijkgids gemaakt waarin de ‘good practices’ verzameld werden en een aantal beleidsaanbevelingen werden geformuleerd voor de verschillende bestuursniveaus. Het is de bedoeling dat die beleidsaanbevelingen worden meegenomen in het toekomstige beleid, zoals opgenomen in de beleidsnota.

Er lopen op dit moment heel wat projecten, voor bijna 2 miljoen euro. Dat gaat van DORP inZICHT, over clustering glastuinbouw en Vlaamse volkstuinen in landelijk gebied tot de uitwerking van het Vlaams Actieplan Paardenhouderij en het Vlaams Paardenloket, zoals gegroeid uit de dialoogdagen.

Daarnaast zijn er nog twee lopende projecten gegroeid uit IPO-themagroepen: ZORO en de STeR-projecten, wat staat voor stimulering van stilte- en rustbeleving in een landelijke omgeving.

3. Spoor 3: ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten

In dit kader is het PDPO heel belangrijk. Elk jaar wordt in 3,7 miljoen euro Vlaamse cofinanciering voorzien, enerzijds voor de gebiedsgerichte werking van as 3 en anderzijds voor de LEADER-methodiek binnen as 4.

Voor de hele programmaperiode 2007-2013 is dit de verdeling tussen de provincie

Vlaamse cofinanciering 2007-2013	AS 3	AS 4	TOTAAL
WVL	1.843.193,23 €	3.890.403,72 €	5.733.596,95 €
OVL	2.418.321,48 €	2.809.263,95 €	5.227.585,43 €
VLB	1.970.281,49 €	2.160.945,64 €	4.131.227,13 €
ANT	2.228.766,10 €	2.534.975,43 €	4.763.741,53 €
LIM	2.073.675,34 €	2.310.557,55 €	4.384.232,89 €
TOTAAL	10.534.237,63 €	13.706.146,29 €	24.240.383,92 €

Per jaar wordt ook 75.000 euro ingeschreven voor de technische bijstand van de provincies.

Voor de gebiedsgerichte projecten op het platteland, zoals De Merode, Schelde-Leie en Scheldelandschapspark, werd de voorbije jaren een projectstructuur opgericht en gebeurden een aantal investeringen, voornamelijk voor de quick wins. Voor de projecten De Wijers en Gooik werd al een projectstructuur opgezet, maar werden nog geen middelen vastgelegd vanuit Plattelandsbeleid.

Het overzicht van de beschikbare middelen voor het plattelandsbeleid ziet er als volgt uit:

	Continu beleid	2009	2010
PDPO	3.700.000	3.700.000	3.700.000
Projectsubsidies	550.000	205.000	350.000
Dotatie plattelandsbeleid	1.000.000	2.250.000	550.000
TOTAAL	5.250.000	6.155.000	4.600.000

Voor 2010 is het totaalbedrag beperkt tot 4,6 miljoen euro, wat uiteraard alles te maken heeft met de besparingsinspanningen die dit jaar geleverd moeten worden. Die besparingen werden opgevangen door ervoor te zorgen dat in 2009 een aantal engagementen voor de komende jaren werden vastgelegd. Het totaalbedrag voor 2009 werd verhoogd tot 6.155.000 euro, als gevolg van extra middelen op de dotatie plattelandsbeleid. Daardoor was het mogelijk om de engagementen naar de provincies voor PDPO ook dit jaar waar te maken, zodat geen Europese middelen verloren gaan.

3.1. *De Merode: prinsheerlijk platteland*

De Merode is een pilootproject voor het Vlaamse plattelandsbeleid. Vertrekpunt was een integraal plan, waarin een aantal langlopende projecten zijn opgenomen. Tijdens de voorbereiding van die projecten wordt gewerkt aan de lokale dynamiek. Daarin zijn de quick wins voor het plattelandsbeleid te vinden, die vooral willen werken aan de sociale cohesie en het vergroten van de lokale betrokkenheid. Dat lukt, want er ontstaan spontaan samenwerkingsverbanden, die ook de lokale economie aanwakkeren. Een voorbeeld is de samenwerking rond fietsenverhuur. Op die manier zorgen de quick wins voor een vergroot draagvlak voor Europese en Vlaamse investeringen, zoals het planprogramma landinrichting, natuurinrichting en de Europese programma's LIFE en Interreg.

III. BESPREKING

1. Algemene beschouwingen

Mevrouw *Els Robeyns* duidt dat het plattelandsbeleid heel complex is, maar er moet over gewaakt worden dat niet te uitgebreid studies worden uitgevoerd, zonder dat op het terrein ook effectief zaken gerealiseerd worden. Als een bepaald onderwerp wordt aangesneden, dreigt dat er, door de verwevenheid met andere elementen, oneindig veel zaken bestudeerd worden. Het is voor mevrouw Robeyns positief te horen dat er een terugkoppeling is naar het beleid, om zaken structureel op te nemen, en het niet enkel gaat over proefprojecten. Er moet eens nagegaan worden waarom voor hoeveproducten en -winkels dat nog niet is gebeurd.

De heer *Jan Durnez* beklemtoont dat het een zeer omvangrijke materie is, maar die geen verlengstuk is van het landbouwbeleid. Het gaat over een zeer groot gebied in Vlaanderen.

De heer Durnez schetst dat de dertien centrumsteden een extra bedrag halen uit het Stedenfonds, naast het Gemeentefonds, dat anderhalve keer groter is dan het Provinciefonds voor de vijf provincies samen. Daarnaast vormt zich een plattelandsfonds, als compensatie voor de mankementen van het Gemeentefonds. De criteria voor het Gemeentefonds brengen mee dat de leefbaarheid van de gemeentebesturen bijzonder moeilijk wordt. Bestuurskracht is daar een element van, de vraag hoe het personeel moet worden betaald, is een ander element.

Het plattelandsbeleid gaat over de plattelandsregio's. Er zijn de tien LEADER-gebieden, waarin nog andere elementen van belang zijn dan het goede gemeentebestuur, denk aan waterbeheer en landschap. Heel wat aspecten overstijgen het gemeentelijke niveau. Er ontbreken heel wat middelen om er iets stevig van te maken.

Er worden goede projecten opgezet, maar op een te kleine schaal om er een echt plattelandsbeleid van te maken. Er is in het verleden heel wat studiewerk gebeurd, bijvoorbeeld in West-Vlaanderen. De vraagstukken zijn goed opgelijst, maar de middelen moeten volgens de heer Durnez versterkt worden.

2. IPO

De heer *Stefaan Sintobin* verwijst naar de adviezen en projecten van het IPO, maar vraagt of de werking van het IPO als positief wordt ervaren. Het IPO werd met veel bombarie opgericht, maar de indruk bestaat dat het daarna stiller is geworden.

De werking van het IPO kost 100.000 euro per jaar, stelt de heer *Karlos Callens*. De taken van het IPO zijn het geven van adviezen aan de Vlaamse Regering en het fungeren als motor voor het uitvoeren van het beleid. Een motor heeft natuurlijk benzine nodig. Een

budget van 100.000 euro kan voor de werking, maar om motor te kunnen zijn voor de uitvoering moet er wel wat benzine bijkomen. Hoe wordt dat opgevangen?

Een van de knelpunten bij de opstart van IPO was volgens de heer *Jan Durnez* dat de betrokkenheid van de Vlaamse ministers en administraties beperkt was. Geïntegreerd werken in Vlaanderen verloopt moeilijk, omwille van de verkokering. Is er de voorbije twee jaar enige vooruitgang merkbaar aangaande de betrokkenheid van administraties en ministers bij een geïntegreerde aanpak?

De heer *Paul Van der Sluys* licht toe dat het IPO vijf jaar geleden is gestart en in het begin was het wat zoeken, want in Vlaanderen is er geen traditie van beleidsdomein- of bestuursoverschrijdend werken. Het vergt enige tijd om de juiste structuur en middelen te vinden. Ook voor een goede afbakening van de thema's was tijd nodig.

De beleidsaanbevelingen zijn er natuurlijk niet zomaar gekomen. Ze kwamen tot stand samen met de verschillende partners en de verschillende beleidsdomeinen, agentschappen en departementen. Het is niet de bedoeling dat plattelandsbeleid de aanbevelingen zelf vertaalt in wetgeving of andere initiatieven, maar dat ze opgenomen worden door de betrokken ministers of administraties. Voor een deel is het IPO daarin geslaagd, want er is wel degelijk vooruitgang. Bijvoorbeeld het thema 'stilte en rust', dat werd aangebracht vanuit Leefmilieu, is nu ook ingebed binnen Welzijn en Cultuur. Ook voor plattelandstoerisme werd onmiddellijk een decretaal initiatief genomen. Inzake lawaaihinder gaan adviezen van het IPO ook naar het federale niveau. De beleidsaanbevelingen moeten gemonitord worden en tijdens de vorige legislatuur goedgekeurde aanbevelingen moeten opnieuw besproken worden met de administraties en kabinetten. Bijvoorbeeld op het vlak van sociale huisvesting kunnen nog initiatieven worden genomen. De verschillende ministers zijn, binnen de marges van de beperkte budgetten, bereid hieraan mee te werken.

Binnen het IPO was er een kaderthema rond de bereikbaarheid van voorzieningen, waarbij aandacht was voor buurtwinkels. Het thema mobiliteit is eveneens in uitwerking.

Het afgewerkt IPO-advies over hoevewinkels is nog niet opgenomen in het beleid, en een ander advies werd maar gedeeltelijk opgenomen. Is daar een reden voor, vraagt de heer *Stefaan Sintobin*. Of worden de adviezen niet altijd opgenomen in het beleid?

De heer *Paul Van der Sluys* stelt dat de adviezen in deze legislatuur opnieuw opgenomen zullen worden. Eerst wordt met de bevoegde administraties rond de tafel gezeten, maar uiteraard is het aan het beleid om daarover beslissingen te nemen.

3. Plattelandsfonds

Voor de heer *Stefaan Sintobin* is de ontwikkeling van het plattelandsfonds de grootste uitdaging voor het plattelandsbeleid in deze legislatuur. Er zal een beleidskader aange-reikt worden, met een onderzoek over de omschrijving van het platteland. Volgens de heer *Sintobin* is dat wat in tegenspraak met de uitspraak van de minister-president in de VLM-brochure 'Bruggenbouwer op het platteland' dat oeverloze discussies over waar het platteland begint en eindigt geen zin hebben.

Het is volgens de spreker belangrijk dat op basis van afgesproken criteria wordt bepaald waar het platteland begint en eindigt, want het gaat om het verdelen van middelen. Het zal niet gemakkelijk zijn, maar die criteria zullen strikt vastgelegd moeten worden.

Het is voor de heer *Sintobin* belangrijk om bij de omschrijving van het platteland zo veel mogelijk de actoren, zoals gemeenten en provincies, te betrekken. Wat mag worden verstaan onder de studie van 80.000 euro over de omschrijving van het platteland?

Volgens mevrouw *Els Robeyns* wordt reikhalzend uitgekeken naar het plattelandsfonds. De VLM is belast met de studie naar de omschrijving van een plattelandsgemeente. Dat is natuurlijk de basis voor de minister-president om te bepalen welke gemeenten al dan niet een beroep zullen kunnen doen op de beschikbare middelen. Hoe zal de studie tot stand komen?

Volgens de heer *Karlos Callens* vraagt een diepgaande discussie over de rol en taken van de VLM inzake plattelandsbeleid veel tijd, maar hier kunnen enkel de algemeenheden besproken worden. Er wordt een decreet over de oprichting van het plattelandsfonds in het vooruitzicht gesteld. Volgens de heer Callens is het cruciaal te weten wat de taken en doelstellingen zullen zijn van het plattelandsfonds. Het budget voor het plattelandsbeleid is van 2,25 miljoen euro gedaald tot 0,5 miljoen euro. Er wordt druk gewerkt aan het plattelandsfonds. Wat zijn de hoofddoelstellingen?

De heer *Karlos Callens* verwijst eveneens naar de studie van 80.000 euro voor de omschrijving van het platteland. Wat is nu het platteland? Richt het onderzoek naar het platteland zich vooral naar de tekorten? Zal een volledig overzicht gemaakt worden van de tekorten die zich voordoen op het platteland? Volgens de heer Callens zijn er meer tekorten dan algemeen gedacht.

Het plattelandsfonds wordt volgens de heer *Jan Durnez* op dit moment te veel bekeken als een kleine regeling om het tekort van het Gemeentefonds op te vangen. De ambitie zou groter moeten zijn. Het plattelandsfonds moet een beleidsinstrument worden om uitvoering te geven aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, want driekwart van de inwoners van Vlaanderen woont nog in het buitengebied.

Mevrouw *Siegi Absillis* licht toe dat een harde territoriale afbakening van het platteland als een moeilijkheid wordt beschouwd. Op die manier zullen bij sommige thema's begunstigden uit de boot vallen. Met het onderzoek wil de VLM verzamelen welke definities, afbakeningen en omschrijvingen er de voorbije jaren geformuleerd zijn, de pro's en contra's afwegen en vooral bekijken welke omschrijvingen in staat zijn om antwoorden te geven voor de noden op het platteland, zoals geformuleerd in de visietekst 'Naar een Vlaams plattelandsbeleidsplan'. Met de omschrijving moeten de acties uit het actieprogramma uitgevoerd kunnen worden.

De resultaten van het onderzoek kunnen gebruikt worden om de begunstigden van het plattelandsfonds aan te duiden. Dat zal niet noodzakelijk één vaste groep zijn, de groep kan verschillen volgens de thematiek waarvoor het fonds wordt ingezet. Daarnaast zullen de resultaten helpen bij de voorbereiding van PDPO III en de afbakening van de begunstigden.

De heer *Jan Durnez* heeft het aanvoelen dat nu wordt gezocht naar criteria om op korte termijn een beperkt aantal gemeenten meer te financieren. Dat staat volgens de spreker haaks op de benadering van het platteland die vertrekt vanuit het RSV, met een stedelijk gebied en een buitengebied en daarbij een aantal variaties. In het RSV werden kleinstedelijke gebieden onder het stedelijk model geplaatst, maar in de praktijk bleek dat een aantal zeer grote gemeenten als stad werden beschouwd, maar in de praktijk helemaal geen stad zijn. Als hier bepaalde criteria gecreëerd worden om gemeenten bij te financieren, ontstaat er een probleem voor het beleid voor het brede platteland en zal er weinig worden opgelost.

In het regeerakkoord is de omschrijving niet heel duidelijk, omdat het begrip projectmatig is opgenomen. Met een goede definitie van projecten geraakt men wel vooruit, maar hier worden verdelingscriteria gemaakt om een beperkt fonds toe te wijzen aan een beperkt aantal gemeenten. Dat is een zeer gevaarlijke piste om een plattelandsbeleid te voeren.

De heer *Jos De Meyer* stipt aan dat tijdens de bespreking van de beleidsnota de minister-president wees op een projectmatige aanpak.

De heer *Paul Van der Sluys* verduidelijkt dat in de onderzoeksoopdracht niet staat dat het plattelandsfonds voor bepaalde gemeenten dienstig moet zijn. Er wordt gekeken op basis van de functies van alle gemeenten, met uitzondering van de stedelijke gebieden, wat er schort en waarvoor een bijkomende financiering vanuit plattelandsbeleid moet komen. Van die oefening zal afhangen welke middelen voor de projectmatige invalshoek van het PDPO ter beschikking zullen zijn en waarvoor de middelen van het plattelandsfonds worden ingezet.

Er komt een schakering, maar er wordt absoluut niet gezegd voor welke gemeenten de middelen mogen zijn. Dan zal de afweging gemaakt worden of het fonds louter projectmatig moet werken of er ook mogelijkheden zijn voor structurele ondersteuning. In het voorbereidende onderzoek worden gesprekken gevoerd met alle betrokken partners, om tegen het einde van dit jaar een voorstel te formuleren.

De heer *Jan Durnez* uit zijn zorg dat niet zoals in het verleden begrippen uit het RSV worden toegepast op andere beleidssectoren. Zo was bijvoorbeeld voor het cultuurbeleid van belang of het ging om stedelijk gebied of niet. Het RSV heeft het over stedelijk gebied en buitengebied. In het buitengebied is heel wat diversiteit mogelijk, maar het strikt afbakenen van het platteland naar 30 of 40 gemeenten, zou een verkeerde keuze zijn. Dat belet niet dat bij de financiering dergelijke criteria opgesteld kunnen worden, maar niet voor de definitie van platteland.

De heer *Paul Van der Sluys* beklemtoont dat dat ook niet de bedoeling is.

4. De Merode – Gooik

De heer *Dirk Peeters* gaat in op het project De Merode, een prachtig gebiedsgericht project, waar een geïntegreerde visie wordt gehanteerd om het gebied op de kaart te zetten. In Gooik wordt blijkbaar gekozen voor het eendimensionale systeem van de ruilverkaveling. De heer Peeters begrijpt niet dat voor de hele gemeente Gooik voor het systeem van de ruilverkaveling wordt gekozen, terwijl ter plaatse veeleer de voorkeur gaat naar een gebiedsgerichte benadering die ook gebruik zou kunnen maken van instrumenten als land- en natuurinrichting. Waarom wordt in Gooik voor de ene methode gekozen, terwijl er voor De Merode een ruimere aanpak was?

De heer *Paul Van der Sluys* verduidelijkt dat voor Gooik een ruilverkaveling is aangevraagd op verzoek van de landbouwers, met ondersteuning van de gemeente. Het ruilverkavelingsproject is een van de instrumenten die ingezet kunnen worden voor het ontwikkelen en optimaliseren van de gemeente en de eromheen liggende gebieden. De ruilverkaveling zal, net zoals de land- en natuurinrichting in De Merode, een uitvoeringsinstrument zijn dat voor een deel van de problematiek in het gebied een oplossing zal bieden. Gooik is niet beperkt tot een ruilverkavelingsproject, maar is omschreven als een plattelandsproject. Dat betekent ook dat er in de toekomst, binnen de context van de beschikbare middelen, van onderuit voorstellen en projecten geformuleerd kunnen worden die los staan van de financiering via een ruilverkaveling.

Een ruilverkaveling wordt ook multifunctioneel ingezet. Die kan ook ten dienste staan van recreanten en uitmonden in de opwaardering van het erfgoed en dorpskernvernieuwing. Dat is uiteraard afhankelijk van de context, want de spreker kent het gebied onvoldoende om de grote problematieken te kunnen duiden.

5. Verdoken armoede

Mevrouw *Els Robeyns* wijst erop dat verdoken armoede op het platteland een steeds groter probleem wordt. Gebeuren daarover concrete studies en is dit een aandachtspunt?

De heer *Jos De Meyer* beklemtoont dat het thema armoede zeker nog uitgediept moet worden. Tijdens een gedachtewisseling met ‘Boeren op een Kruispunt’ ging het over de armoede bij land- en tuinbouwers, maar op het platteland is er heel wat verdoken armoede, die vandaag onvoldoende in kaart wordt gebracht. Er moet, via de reguliere middelen, gezocht worden hoe dit verder aangepakt kan worden.

De heer *Paul Van der Shuys* licht toe dat er een beleidsaanbeveling klaar is inzake gezondheid, waarin ook een aantal aspecten over armoede zitten. Binnen de afdeling is er ook een aanspreekpunt voor armoede. Het element armoede wordt ook in projecten omgezet in het kader van PDPO. Het verschil met de stedelijke omgeving is dat armoede in landelijke gebieden veel meer verdoken en verspreid is. Kwantitatief is de problematiek minder groot dan in de grote steden, maar daarom is het probleem niet minder belangrijk. Maar de aanpak moet op een andere manier gebeuren dan in de grote steden.

6. Landbouwwegen

De heer *Karlos Callens* stelt dat de kleine landbouwwegen steeds meer worden ingepalmd door grote machines en vrachtwagens, waardoor er serieuze problemen zijn voor het kruisen van wagens en voor fietsers. De landbouwwegen zijn vandaag allemaal te klein. Wordt daar aandacht aan besteed?

Ook de op- en afritten van de landbouwbedrijven op die landbouwwegen zijn volgens de spreker te klein. Maar langs de andere kant komen signalen dat geen grachten meer dicht gelegd mogen worden en gemeenten voorzichtig moeten zijn met vergunningen om grachten in te buizen. Wordt ook dit meegenomen in het onderzoek?

De heer *Paul Van der Shuys* verduidelijkt dat in het kader van het IPO wordt gewerkt aan een aantal beleidsaanbevelingen inzake mobiliteit in landelijke gebieden. Parallel daaraan is er een actie in uitvoering van een doelstelling 2-project ‘Landelijke wegen in de Westhoek’, in samenspraak met de provincie West-Vlaanderen en enkele andere actoren. Er wordt een functie toegekend aan de landelijke wegen, waaruit moet afgeleid worden welk beheer en inrichting nodig zijn. Om de inrichting en het beheer van die wegen af te stemmen op het gebruik, zal voor de gemeenten een voorbeeldenboek gemaakt worden met best geschikte inrichtingen voor de verschillende types van wegen. Voor een aantal wegen zullen die voorbeelden ook op het terrein worden uitgevoerd.

Het onderhoud en beheer van landelijke wegen is zeker een element in het verdere denken over het plattelandsfonds.

7. PDPO

Er gaat 3,7 miljoen euro Vlaamse middelen naar PDPO. Welk deel komt daarbij nog van gemeenten en anderen, wil de heer *Jan Durnez* weten.

De heer *Paul Van der Shuys* licht toe dat naast de Vlaamse input een even groot deel gefinancierd wordt vanuit de provincies. Voor elk project is er 35 percent financiering door Vlaanderen, 35 percent door de provincies en 30 percent vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. De gemeenten subsidiëren niet, maar zijn projectindieners, wat betekent dat zij maximaal 35 percent zelf financieren. PDPO staat natuurlijk ook open voor verenigingen en andere doelgroepen.

8. Onderwijs op het platteland

De heer *Jos De Meyer* vestigt de aandacht op het onderwijs op het platteland, waarbij de dorpsscholen, veelal vestigingsplaatsen, een belangrijke rol spelen. Hoe staat het met de omkadering, de infrastructuur, de middelen en wat zijn de overlevingskansen? De financiering van het onderwijs gebeurt vandaag op basis van leerlingenkenmerken, maar misschien zijn er ook specifieke schoolkenmerken waarmee men rekening zou kunnen houden. Hoe is de scholarisatiegraad op het platteland? Wat zijn de kansen voor navorming en de verdere democratisering van het onderwijs? Volgens de spreker kan ook de VLM een voorzet geven. De opvolging moet niet gebeuren met plattelandsmiddelen, maar via onderwijs.

9. Windturbines op het platteland

De heer *Dirk Peeters* verwijst naar de werkgroep die minister Muyters opricht over de inplanting van windturbines op het platteland. Door de versoepeling van de wetgeving zijn windturbines nu ook toegelaten in landbouwgebieden. De spreker ondersteunt dit, maar ziet wel een aantal knelpunten. Is de VLM daar ook mee bezig? Worden hierover aan de VLM adviezen gevraagd?

De heer *Paul Van der Sluys* licht toe dat de VLM vanuit plattelandsbeleid daar niet direct bij betrokken is, maar wel in het kader van de projectwerking. Als een landinrichting of ruilverkaveling wordt uitgevoerd, is de VLM wel betrokken en wordt mee gezocht naar de beste inplanting van de windturbines. We moeten in ons dichtbevolkt land vermijden dat we alles structuurloos volzetten, zoals in het verleden misschien wel met de gsm-masten is gebeurd.

Maar er komt geen beleidsaanbeveling van de VLM over een Vlaams kader hierover, vraagt de heer *Dirk Peeters*.

Als dat in het bestuurlijk overleg als een belangrijk thema wordt beschouwd en de vraag komt om samen met de betrokken bestuursniveaus en beleidsdomeinen een aanbeveling uit te werken, kan dat wel, verduidelijkt de heer *Paul Van der Sluys*.

De voorzitter,

Jos DE MEYER

De verslaggever,

Els ROBEYNS

Gebruikte afkortingen

EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EVA	extern verzelfstandigd agentschap
IPO	Interbestuurlijk Plattelandsoverleg
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale
LIFE	L'Instrument Financier pour l'Environnement
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
RSV	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
STeR	stimulering van stilte- en rustbeleving in een landelijke omgeving
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
ZORO	dorpsnetwerken voor zorg in een rurale omgeving